

NASZA EUROPROWINCJA

2/2026
ISSN 2083-4063

„Bodiani taniec”, Karolewo, gm. Zakrzewo, pow. złotowski. Fot. Robert Cierniak.

BIULETYN JEDNOSTKI WSPARCIA SIECI KSOW+ W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

PRZYDOMOWE
OCZYSZCZALNIE

JUBILEUSZOWA
GAŁA

TWÓRCZOŚĆ
BEZ BARIER

TURYSTYKA
WIEJSKA

DZIEDZICTWO
KULINARNE

KONKURS
FOTOGRAFICZNY

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	3
Powstaną nowe przydomowe oczyszczalnie ścieków.....	4-5
Najlepsi rolnicy świętowali 25-lecie konkursu	6-8
Niepełnosprawność nie oznacza wykluczenia.....	9-11
Turystyka wiejska to dobry kierunek	12-13
Kącik kulinarny	14
Kącik fotograficzny	15

Krzysztof Grabowski

Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

W drugiej połowie 2025 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego przeprowadził w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 nabór wniosków o przyznanie pomocy na inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W maju 2026 roku nastąpiło rozstrzygnięcie tego konkursu. Fundusze Europejskie w wysokości niemal 33 milionów złotych trafiły do 26 wielkopolskich gmin. Zachęcam do zapoznania się z materiałem poświęconym temu tematowi oraz wypowiedziami władarzy gmin, których projekty zostały wybrane do dofinansowania.

W maju tego roku odbyła się wyjątkowa uroczystość z okazji jubileuszu 25-lecia konkursu Wielkopolski Rolnik Roku. Gospodarze, którzy mogą poszczycić się posiadaniem w swojej domowej gablocie prestiżowej statuetki „Siewcy”, mieli okazję jeszcze raz spotkać się we wspólnym gronie i uzyskać potwierdzenie, że rolnictwo jest ważnym i cenionym sektorem gospodarki w naszym regionie. Podczas wydarzenia miałem zaszczyt i przyjemność podziękować osobom, które na przestrzeni ostatnich 25-lat przyczyniły się do pomyślnej organizacji dotychczasowych edycji konkursu Wielkopolski Rolnik Roku.

W tym wydaniu biuletynu „Nasza Europrowincja” podsumowujemy realizację projektu „Twórczość bez barier - rozwój lokalny i przedsiębiorczość dla osób z niepełnosprawnością na wielkopolskiej wsi”. Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach sieci KSOW+ udowadnia, że niepełnosprawność nie oznacza wykluczenia.

Rozpoczęliśmy okres letnich urlopów. Zachęcam, aby w planach tegorocznego wypoczynku uwzględniali Państwo również urokliwe zakątki obszarów wiejskich w Wielkopolsce. Oferta obiektów turystyki wiejskiej w naszym regionie jest bardzo atrakcyjna i wciąż powiększa się o nowe miejsca tego typu. Przyczyniają się do tego również środki europejskie przeznaczane na wsparcie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Dzięki Europejskiemu Funduszowi Rolnemu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich rolnicy i członkowie ich rodzin mogą ubiegać się o dofinansowanie, które umożliwia rozpoczęcie działalności agroturystycznej, powstawanie zagród edukacyjnych lub gospodarstw opiekuńczych. W artykule na ten temat poznają Państwo przykłady pierwszych projektów objętych pomocą w tym zakresie.

Życzę Państwu przyjemnej lektury.

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Tekst i opracowanie:

Jednostka Wsparcia Sieci KSOW+
w województwie wielkopolskim
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00
e-mail: ksow@umww.pl
<https://wielkopolskie.ksow.pl/>, <https://dprow.umww.pl>

Opracowanie graficzne:

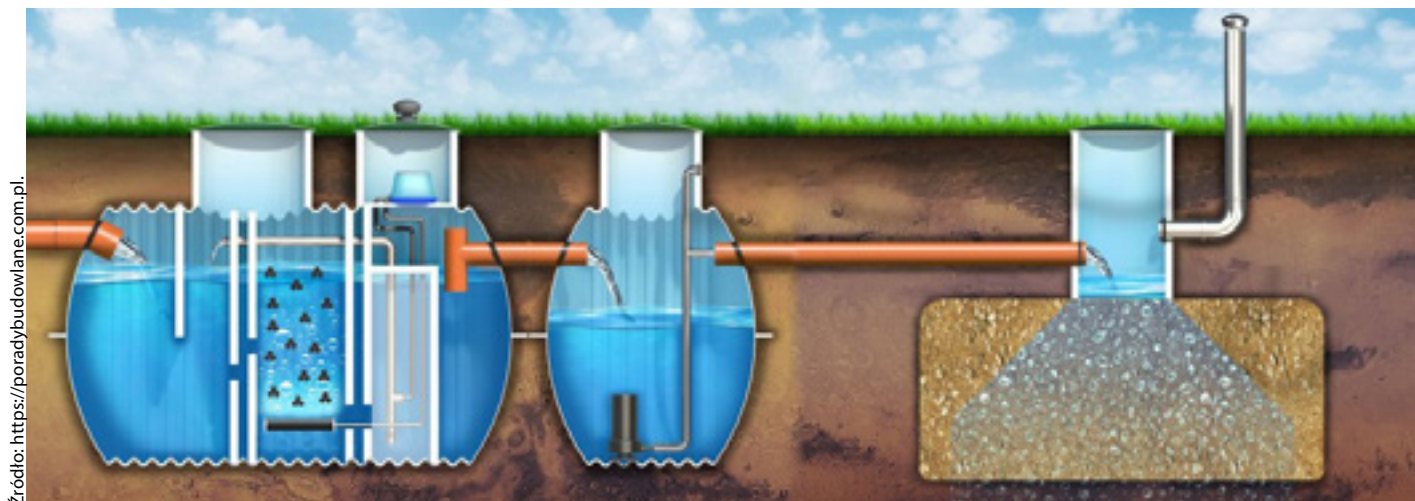
EGD Design
Andrzej Tokarski
grafikadlafirm.pl

Druk:

Firma
Poligraficzno-Introligatorska
„Udziałowiec” Sp. z o.o.

Powstaną nowe przydomowe oczyszczalnie ścieków

Blisko 33 miliony złotych z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 trafiło do 26 gmin w Wielkopolsce z przeznaczeniem na realizację projektów polegających na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków. Dzięki Funduszom Unijnym w regionie powstanie aż 1326 obiektów tego typu.

Istnieje kilka technologii, w których buduje się przydomowe oczyszczalnie ścieków. Grafika pokazuje schemat działania oczyszczalni biologicznej.

8 maja 2026 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął ważną uchwałę dla gmin, które ubiegały się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Samorządy lokalne miały możliwość złożenia wniosku w tym zakresie podczas naboru, który odbył się w drugiej połowie 2025 roku. Teraz władze województwa zatwierdziły listę projektów wybranych do przyznania pomocy z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

- Fundusze unijne w ramach PS WPR 2023-2027 trafiły do 26 gmin. Maksymalna wysokość dofinansowania na obszar jednej gminy to 1,5 miliona złotych, a suma wsparcia przyznanego na realizację wszystkich dofinansowanych projektów wynosi niemal 33 miliony złotych. Na początku 2027 roku planujemy przeprowadzić drugi nabór wniosków na przydomowe oczyszczalnie ścieków. Wówczas do rozdysponowania będzie pozostała pula środków w ramach alokacji dla Wielkopolski – mówi Krzysztof Grabowski, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego.

Jeżeli wszystkie objęte wsparciem zadania, zrealizowane zostaną zgodnie z założeniami to już wkrótce w naszym województwie powstaną 1326 nowych przydomowych oczyszczalni ścieków. Inwestycje zostaną zrealizowane na terenie aż 371 miejscowości. Przydomowa oczyszczalnia ścieków ma kilka podstawowych zalet. Po pierwsze, w odróżnieniu od szamba, jest bezobsługowa. To z kolei wiąże się z drugą zaletą, taka oczyszczalnia przynosi jej użytkownikowi znaczne

oszczędności. Po trzecie wreszcie jest rozwiązaniem przyjaznym środowisku.

Umowy w sprawie dofinansowania inwestycji zostały zawarte pomiędzy Samorządem Województwa Wielkopolskiego a beneficjentami drogą elektroniczną w systemie przeznaczonym do obsługi naborów wniosków w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Na realizację projektu i złożenie wniosku o płatność końcową każda z gmin ma 24 miesiące od dnia zawarcia umowy.

Poprosiliśmy włodarzy reprezentujących czterech beneficjentów PS WPR 2023-2027 o podzielenie się swoją opinią na temat otrzymanego wsparcia z Funduszy Europejskich.

Jarosław Sobański
Burmistrz Miasta i Gminy
Przedecz

Do projektu, na który pozyskaliśmy wsparcie, przystąpiło 66 gospodarstw domowych z terenu wiejskiego gminy Przedecz. W ramach operacji gmina rozpocznie strategiczną zmianę gospodarki ściekowej na terenach wiejskich. W obecnym momencie miasto Przedecz jest w 100% objęte systemem zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej, natomiast obszar wiejski w niewielkim procencie posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Gospodarka ściekowa na terenach wiejskich wymaga zmian z obecnych zbiorników bezodpływowych na nowoczesne systemy oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach. Realizacja przedsięwzięcia wpłynie w bardzo dużym stopniu na poprawę warunków środowiskowych w naszej gminie. Dbamy o zrównoważony rozwój nie tylko w obrębie miasta, ale również okolicznych wsi.

Na podkreślenie zasługuje bardzo duże zainteresowanie mieszkańców naszej gminy udziałem w tym projekcie. W bardzo krótkim czasie zebraliśmy maksymalną liczbę osób zgłaszających chęć budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, co umożliwiło pozyskanie blisko półtora milionowego dofinansowania. W imieniu gminy Przedecz, składam serdeczne podziękowania władzom województwa za pozytywne rozpatrzenie naszego wniosku.

Andrzej Nowak
Wójt Gminy Kramsk

Gmina Kramsk należy do gmin, gdzie rozproszony charakter zabudowy sprawia, że budowa zbiorczej sieci kanalizacyjnej na wszystkich obszarach jest ekonomicznie nieuzasadniona. Znaczna część mieszkańców nie ma dostępu do kanalizacji zbiorczej, co stwarza realne zagrożenie dla środowiska naturalnego – gleby i wód gruntowych. Odpowiedzią na tę pilną potrzebę jest projekt budowy przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków.

Dzięki wsparciu w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 Gmina Kramsk zrealizuje projekt obejmujący montaż 53 przydomowych oczyszczalni biologicznych oraz wykonanie 1 386 m² złoża filtracyjnego, a także prace projektowe i geodezyjne. Inwestycja obejmie 22 miejscowości gminy. Całkowita wartość operacji wynosi 2 128 319,43 zł, w tym dofinansowanie ze środków zewnętrznych w kwocie 1 500 000 zł.

Zainteresowanie mieszkańców projektem było ogromne – liczba zgłoszeń jednoznacznie potwierdziła skalę potrzeb. Projekt zostanie zrealizowany jednorazowo, bez podziału na etapy, nie później niż do marca 2028 r. Jestem przekonany, że ta inwestycja realnie poprawi stan środowiska naturalnego i jakość życia naszych mieszkańców.

Dariusz Pryczak
Wójt Gminy Ostrów Wielkopolski

Projekt dofinansowany ze środków Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023–2027 jest odpowiedzią na zainteresowanie miesz-

kańców przydomowymi oczyszczalniami ścieków. W lipcu i wrześniu 2025 roku przeprowadziliśmy dla nich dwa naboru. Osoby zainteresowane udziałem składały deklaracje oraz zawierały z Gminą umowy użyczenia działek na potrzeby realizacji zadania. W listopadzie ubiegłego roku złożyliśmy komplet dokumentów obejmujący 57 oczyszczalni.

To zadanie wynika z realnych potrzeb mieszkańców i aktualnego stanu gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie naszej gminy. Sieć kanalizacyjna jest rozwijana, mamy ponad 2500 gospodarstw domowych przyłączonych do kanalizacji, ale są miejsca, w których z powodów technicznych, terenowych lub ekonomicznych nie ma możliwości podłączenia domostw do zbiorczego systemu kanalizacji. Dotyczy to szczególnie nieruchomości położonych na terenach wiejskich, poza obszarami gęstej zabudowy, gdzie kanalizacja sanitarna nie jest projektowana albo jej wykonanie byłoby niemożliwe ze względu na warunki lokalne.

Na realizację inwestycji pozyskaliśmy 1,47 mln złotych dofinansowania ze środków Unii Europejskiej, co stanowi 75% całkowitej wartości projektu.

Tomasz Lesiński
Burmistrz Kobylina

Realizacja projektu pn. „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kobylina” to ważna i długo oczekiwana inwestycja dla mieszkańców naszych terenów wiejskich. Dzięki środkom europejskim w kwocie 1,29 mln zł oraz zaangażowaniu samorządu Województwa Wielkopolskiego, możliwa będzie realizacja przedsięwzięcia, które znacząco poprawi gospodarkę wodno-ściekową w naszej gminie. Cieszymy się, że Gmina Kobylina po raz kolejny znalazła się w gronie beneficjentów Wspólnej Polityki Rolnej.

Obecnie nasza gmina jest skanalizowana w około 50 procentach. Od lat wspieramy też mieszkańców poprzez własne programy dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Jest to podyktowane przeważającym występowaniem obszarów o rozproszonej zabudowie, gdzie tworzenie tradycyjnej sieci kanalizacyjnej jest bardzo kosztowne i trudne technicznie do wykonania. Właśnie dlatego, pozyskanie dofinansowania na przydomowe oczyszczalnie ścieków, które stanowią nowoczesne, skuteczne i przyjazne środowisku rozwiązanie, ma dla nas i mieszkańców ogromną wartość.

Planujemy, że ramach projektu powstanie 45 przydomowych oczyszczalni ścieków dla mieszkańców oraz 3 oczyszczalnie na rzecz zasobu gminnego.

Najlepsi rolnicy świętowali 25-lecie konkursu

23 maja 2026 r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbyła się uroczysta gala z udziałem laureatów wszystkich dotychczasowych edycji konkursu Wielkopolski Rolnik Roku. Organizowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego plebiscyt, w którym wyłaniani są najlepsi gospodarze naszego regionu, przeżywa w tym roku swój jubileusz. W 2026 roku odbyła się jego dwudziesta piąta edycja. W uroczystości podsumowującej ćwierćwiecze konkursu wzięli udział również przedstawiciele władz samorządowych, środowiska rolniczego, instytucji naukowych oraz organizacji branżowych.

Fot. UMWW.

W trakcie 25 edycji konkursu Wielkopolski Rolnik Roku statuetkę „Siewcy” zdobyło 245 laureatów z całego regionu.

Gdy cofniemy się wspomnieniami do roku 2001, w którym odbyła się pierwsza edycja konkursu Wielkopolski Rolnik Roku, to z pewnością zauważymy wiele zasadniczych różnic i zmian jakie zaszły na obszarach wiejskich w naszym województwie oraz w samych gospodarstwach rolnych. Pierwsze odsłony konkursu przypadały na okres przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Byliśmy wprawdzie już wówczas objęci programami i funduszami przedakcesyjnymi, ale obawy społeczne podsycaly liczne głosy eurosceptyków.

Przed dwoma laty świętowaliśmy 20-lecie obecności naszego kraju we Wspólnocie Europejskiej. Rolnictwo to obszar, w którym szczególnie wyraźnie zauważyć można wpływ Funduszy Europejskich na postęp i rozwój całej branży. Unowocześnienie maszyn i urządzeń, automatyzacja procesów, wspierane przez komputery i elektronikę techniki upraw i hodowli, poprawa bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców poprzez stosowanie zgodnych z unijnymi normami środków ochrony roślin i zwierząt oraz dostęp do szerszego rynku zbytu i wolnej od ceł wymiany handlowej to najważniejsze korzyści jakie z ła-twością można dostrzec oceniając przeobrażenia w rolnictwie w ostatnich 25 latach.

Wraz z rozwojem rolnictwa, z roku na rok rośnie również prestiż i ranga statuetki „Siewcy” wręczanej w konkursie Wielkopolski Rolnik Roku. Ma to związek m.in. ze stale rosnącą frekwencją podczas gali finałowej i coraz większym zaintere-

Fot. UMWW.

Podczas majowej gali z okazji jubileuszu 25-lecia konkursu pamiątkowymi statuetkami „Siewcy” uhonorowani zostali Marek Woźniak – Marszałek Województwa Wielkopolskiego, Wojciech Jankowiak – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego oraz będący od samego początku członkami kapituły konkursowej profesorowie Uniwersytetu Przyrodniczego Grzegorz Skrzypczak oraz Mikołaj Knaflewski.

Fot. UMWW.

Marszałek Marek Woźniak podkreślił w swoim wystąpieniu odwagę rolników, ich wkład w kultywowanie tradycji, ale również umiejętność podążania za nowoczesnością.

sowaniem mediów, już nie tylko tych lokalnych i regionalnych. W ramach wszystkich 25 dotychczasowych edycji konkursu kapituła odwiedziła aż 1600 gospodarstw, nominowała 508 gospodarzy, a statuetkę i tytuł Wielkopolskiego Rolnika Roku przyznała 245 laureatom.

- Konkurs „Wielkopolski Rolnik Roku” udowodnił, jak ogromny potencjał tkwi w wielkopolskiej wsi. To dzięki ciężkiej pracy rolników, ich odwadze, nowoczesnemu myśleniu i przywiązaniu do tradycji Wielkopolska jest jednym z liderów polskiego i europejskiego rolnictwa. Miło mi, że możemy dziś podziękować wszystkim zaangażowanym oraz laureatom i w wyjątkowy sposób uhonorować ich dokonania, konsekwencję i wiedzę na temat tego, co robią z sercem i pasją – powiedział podczas majowej gali Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak.

Jubileusz był okazją do wręczenia podziękowań i wyróżnień. Pamiątkowe statuetki za całokształt pracy na rzecz wielkopolskiego rolnictwa wręczono marszałkowi Markowi Woźniakowi, wicemarszałkowi Wojciechowi Jankowiakowi oraz dwóm członkom kapituły konkursu: Przewodniczącemu prof. Grzegorzowi Skrzypczakowi oraz prof. Mikołajowi Knaflowskiemu, którzy uczestniczą w jej pracach od początku konkursu.

- Przez ostatnie ćwierć wieku bardzo wiele wydarzyło się w wielkopolskim rolnictwie oraz na rzecz wielkopolskiego rolnictwa. Nasi rolnicy udowadniają od lat, że należą do krajowej i europejskiej elity. Symboliczna statuetka „Siewcy”, którą można dostać raz

w życiu, to wyraz nie tylko postępu i wielkości gospodarstwa. Pokazuje ona przywiązanie do ziemi, jest dowodem troski o nią i ciężkiej pracy dla przyszłych pokoleń. Konkurs „Wielkopolski Rolnik Roku” pokazuje siłę i znaczenie obszarów wiejskich nie tylko w aspekcie gospodarczym, ale również kulturowym i społecznym – podkreślił wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który od 2010 roku jako radny i członek zarządu województwa sprawuje nadzór nad działaniami na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich.

Fot. UMWW.

Do organizacji większości spośród 25 edycji konkursu Wielkopolski Rolnik Roku oraz do rosnącego zainteresowania konkursem przyczynił się w dużej mierze wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Fot. UMWW.

Na przestrzeni 25 lat w pracy kapituły zaangażowanych było wiele osób blisko związanych ze sprawami wielkopolskiego rolnictwa.

W trakcie uroczystości wręczone zostały także pamiątkowe medale z okazji 25-lecia konkursu, specjalnie przygotowane na tę okazję. Z rąk marszałka Marka Woźniaka, wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego oraz prof. Grzegorza Skrzypczaka otrzymały je wszystkie osoby i instytucje zaangażowane w realizację konkursu, prace przy jego przygotowaniu oraz wspieranie wielkopolskich rolników. Uhonorowano także laureatów wszystkich 25 edycji konkursu.

– Podsumowując 25 lat konkursu, należy podkreślić wielką odwagę gospodarzy, którzy zgodzili się wziąć udział i poddali się ocenie w każdej edycji. Warto zauważyć podejście rolników do pracy na roli, ambicję oraz niezachwianą wolę w pracę mimo wielu trudności i nieprzewidywalności. Wielkopolscy rolnicy są doskonałym przykładem idei „pracy organicznej”, co my, jako korzystający z owoców ich pracy, musimy dostrzec i docenić – mówił prof. Grzegorz Skrzypczak, przewodniczący kapituły konkursu.

Fot. UMWW.

Konkurs ma na celu wyróżnienie najlepszych i najefektywniej działających rolników w województwie.

Niepełnosprawność nie oznacza wykluczenia

Wiosną 2026 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego zrealizował projekt „Twórczość bez barier - rozwój lokalny i przedsiębiorczość dla osób z niepełnosprawnością na wielkopolskiej wsi”. Inicjatywa obejmowała pięć wizyt studyjnych połączonych z warsztatami i skierowana była do uczniów oraz wychowanków wielkopolskich placówek specjalizujących się w opiece i kształceniu dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością. Przedsięwzięcie zostało ujęte w Planie Operacyjnym Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+ i sfinansowane ze środków pomocy technicznej PS WPR 2023-2027.

Fot. K. Smółczyńska-Śnieć.

Na terenie Wigwamu Russocice w gm. Władysławów uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 im. plutonu Głuchoniemych AK w Kaliszu wzięli udział w warsztatach fotograficznych

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uwzględnia szerokie wsparcie dla rolnictwa i obszarów wiejskich. Znaczący strumień środków kierowany jest na dofinansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych, poprawiających stan infrastruktury wiejskiej oraz gospodarstw rolnych. Duże nakłady finansowe przewidziano także na stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości poza większymi miastami i aglomeracjami. Nie zawsze jednak wysokość nakładów finansowych jest najważniejszym elementem, który wpływa na powodzenie przedsięwzięcia.

Często bardzo wymierne i pożądane społecznie efekty można uzyskać w wyniku realizacji tzw. projektów miękkich. W każdym roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego planuje tego typu działania m.in. w ramach pomocy technicznej PS WPR i powołanej do życia w 2024 roku sieci KSOW+, organizując spotkania, warsztaty, wyjazdy studyjne, szkolenia, konferencje, uczestniczymy w targach i wystawach w kraju i zagranicą, wydajemy też publikacje poświęcone obszarom wiejskim.

Od kwietnia do czerwca 2026 roku w ramach planu operacyjnego KSOW+ odbywała się realizacja inicjatywy pn. „Twórczość bez barier - rozwój lokalny i przedsiębiorczość dla osób z niepełnosprawnością na wielkopolskiej wsi”. Projekt zakładał udział w kilku wizytach studyjnych dzieci i młodzieży borykających się z różnego rodzaju problemami zdrowotnymi i uczących się w placówkach wyspecjalizowanych w opiece i kształceniu osób z niepełnosprawnościami.

- Dbając o zrównoważony rozwój naszego regionu nie możemy zapominać o potrzebach osób z niepełnosprawnościami. Od wielu lat Samorząd Województwa Wielkopolskiego podejmuje szereg inicjatyw, które adresowane są do takich osób oraz do placówek zapewniających profesjonalną opiekę i edukację Wielkopolanom w różnym wieku. Angażujemy w tym celu również środki unijne. Tegoroczny projekt „Twórczość bez barier” umożliwił udział ponad 60 dzieciom w wizytach studyjnych i warsztatach o różnej tematyce – mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

28 kwietnia młodzież ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Kornela Makuszyńskiego w Turku doskonaliła swoje umiejętności i znajomość smaków Gruzji.

Pierwsze dwa spotkania odbyły się w drugiej połowie kwietnia z udziałem wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Kornela Makuszyńskiego w Turku. Warsztaty były dedykowane osobom kształcącym się w zawodzie kucharz w branżowej szkole specjalnej pierwszego stopnia. 20 kwietnia w siedzibie LGD T.U.R. w Krwonach w gminie Brudzew (jednej z trzydziestu wielkopolskich lokalnych grup działania) piętnastoosobowa grupa uczniów wzięła udział w warsztatach tradycyjnej kuchni polskiej. Część praktyczną spotkania poprzedził wstęp teoretyczny na temat tradycji kulinarnych regionu pt. „Jak nasze babcie swoim bliskim gotowały”. Następnie pod okiem doświadczonych kucharek młodzież przygotowała polewkę na maślanec, biały ser, masło, żur oraz chleb na zakwasie i podplomyki.

28 kwietnia miało miejsce spotkanie dla drugiej grupy uczniów tureckiej szkoły. Tym razem motywem przewodnim była kuchnia gruzińska, której specyfikę przybliżyła uczestnikom prezes Turkowskiej Unii Rozwoju Magdalena Ciołek. Grupa zmierzyła się z przygotowaniem czterech potraw charakterystycznych dla tego regionu świata: chaczapuri imerytyńskiego – okrągłego placka z serem w środku, lobio – dania na bazie czerwonej fasoli, badridżani - potrawy ze smażonego bakłażana nadziewanego pastą z orzechów włoskich i czosnku oraz tradycyjnego deseru gruzińskiego gozinaki na bazie karmelizowanych orzechów smażonych w miodzie. Oba kwietniowe spotkania zakończyły się wspólną degustacją potraw oraz

wręczeniem uczestnikom pamiątkowych dyplomów, które wyglądem nawiązywały do tematyki warsztatów.

Kolejną z zaproszonych do projektu szkół jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 im. plutonu Głuchoniemych AK w Kaliszu. Uczniowie tej placówki, która w swojej ofercie edukacyjnej uwzględnia m.in. przygotowanie do zawodu technik fotografii i multimedii, wzięli udział w jednodniowych warsztatach fotograficznych, które odbyły się 28 maja

Spotkanie z sokolnikiem rozpoczęło program wizyty studyjnej, którą Samorząd Województwa Wielkopolskiego zorganizował 11 czerwca dla uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 im. plutonu Głuchoniemych AK w Kaliszu.

w Russocicach w gminie Władysławów (powiat turecki). Autorskie warsztaty pt. „Portret w stylu światłocienia - podstawy fotografii portretowej inspirowanej malarstwem barokowym” opracował i poprowadził mieszkający na terenie powiatu gnieźnieńskiego fotograf Waldemar Stube. Młodzież otrzymała porcję informacji i wskazówek na temat pracy ze światłem, po czym każdy z uczestników mógł w praktyce wykorzystać zdobytą wiedzę w malowniczym plenerze otoczenia Wigwamu Russocice, a następnie porównać i przeanalizować wykonane podczas warsztatów portrety. Na zakończenie uczniowie otrzymali pamiątkowe dyplomy.

11 czerwca młodzież z Kalisza wzięła z kolei udział w wyjeździe studyjnym do Krwon w gminie Brudzew. Gospodarzem wizyty była Turkowska Unia Rozwoju T.U.R. Program tego dnia rozpoczął się od spotkania z sokolnikiem Mateuszem Moszczyńskim, podczas którego młodzież poznała ciekawe i nieoczywiste fakty z życia drapieżnych ptaków. Każdy z uczestników mógł z bliska obejrzeć i dotknąć sokoła oraz puszczyka. Uczniowie wzięli następnie udział w nauce wytwarzania woskowych świec zapachowych na bazie naturalnych i przyjaznych środowisku składników. Warsztaty poprowadzone przez pracowników LGD T.U.R. poprzedziła prezentacja na temat ekologicznej produkcji kosmetyków, perfum i świec. Kolejnym punktem programu było wspólne gotowanie pod okiem doświadczonych kucharek. W trakcie warsztatów kulinarnych w inkubatorze kuchennym w Krwonach młodzież własnoręcznie przygotowała smaczne i pożywne hamburgery z frytkami i surówką.

Po części warsztatowej odbyła się prezentacja multimedialna, zwiększająca świadomość i wrażliwość uczestników na kwestie związane z ochroną środowiska i zagrożeniami dla naszej planety płynącymi z nieprawidłowych postaw w tym zakresie. Każdy z uczniów mógł na karteczce zadeklarować co zrobi w najbliższym czasie, aby chronić naszą planetę lub co przestanie robić, aby nie przyczyniać się do jej degradacji. Karteczki trafiły na dekorację ścienną w formie drzewa, która znajduje się w holu siedziby LGD T.U.R. Na zakończenie młodzież mogła sprawdzić swoją wiedzę na temat ekologii biorąc udział w quizie z nagrodami. Zwieńczeniem dnia było wręczenie pamiątkowych dyplomów uczestnikom wizyty.

Projekt „Twórczość bez barier” skierowany był również do wychowanków Domu Pomocy Społecznej Domu Chłopaków w Broniszewicach w powiecie pleszewskim. Ośrodek prowadzony przez Siostry Dominikanki opiekuje się dziećmi szczególnie doświadczonymi przez los, które wychowują się bez rodziców i borykają ze skomplikowanymi problemami zdrowotnymi. 9 czerwca dzięki środkom z KSOW+ Turkowska Unia Rozwoju T.U.R. przygotowała dla nich ciekawy i angażujący różny zmysły program wizyty studyjnej, który obejmował warsztaty zielarskie, warsztaty kuchni tradycyjnej, spotkanie z sokolnikiem, wspólne pieczenie kiełbasek nad ogniskiem oraz warsztaty dj-skie. Ostatni punkt programu wyzwolił w uczestnikach najwięcej endorfin i wywołał uśmiechy na dziecięcych twarzach. Wychowankowie Domu Chłopaków w Broniszewicach otrzymali na zakończenie pamiątkowe certyfikaty oraz drobne upominki promujące PS WPR.

Fot. A. Kapuściński.

Podczas warsztatów dj-skich, zorganizowanych dla wychowanków Domu Chłopaków w Broniszewicach, każdy uczestnik mógł poczuć się jak wodzirej imprezy tanecznej.

Turystyka wiejska to dobry kierunek

Zachowanie sielskich krajobrazów, oferta wypoczynku blisko natury i ekoturystyka – to kierunki, w których może rozwijać się wielkopolska wieś. Już niedługo na mapie regionu pojawią się nowe atrakcyjne miejsca, które warto wziąć pod uwagę planując urlop. Wszystko za sprawą możliwości uzyskania dofinansowania w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 i środków przeznaczonych na rozwój lokalny. W tym numerze Biuletynu przyjrzymy się inwestycjom beneficjentów, którzy podpisali umowy z Samorządem Województwa Wielkopolskiego.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Ostrzeszowie.

Podczas urlopu warto postawić na aktywny wypoczynek. Na zdjęciu pole do minigolfa w Ostrzeszowie, które powstało dzięki funduszom z PROW 2014-2020.

Siłą napędową wielu inwestycji są środki unijne. Obecność Polski w Unii Europejskiej i dostęp do wielu funduszy znacząco wpływa na wiele dziedzin życia i prowadzenia działalności gospodarczej, również na obszarach wiejskich. Jednym z takich funduszy jest Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, który od ponad 20 lat wspomaga zrównoważony rozwój wsi i mniejszych miasteczek w naszym regionie. Wraz z upływem lat ewoluuje zakres tematyczny przedsięwzięć, które mogą zostać objęte wsparciem ze środków UE. Z każdą kolejną perspektywą finansową budżetu unijnego rośnie znaczenie funduszy przeznaczanych na wsparcie rozwoju lokalnego w formie tzw. podejścia LEADER. Dużą zaletą inicjatywy LEADER jest wielopłaszczyznowość dystrybuowanych środków oraz założenie, że lokalne społeczności – za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania (LGD) – najlepiej diagnozują potrzeby swoich małych ojczyzn i decydują, jak efektywnie ulokować unijne dotacje.

Turystyka wiejska to jedno z ważniejszych zagadnień i kierunek, na który stawia w swoich strategiach większość lokalnych grup działania. Zarówno w ramach PROW 2007-2013, jak

i PROW 2014-2020 beneficjenci zrealizowali setki inwestycji w infrastrukturę turystyczną na obszarach wiejskich. Powstały m.in. nowe pomosty na jeziorach, platformy widokowe, zjeżdżalnie, tężnie solankowe, dobrze oznakowane szlaki piesze, ścieżki rowerowe z wiatami, pod którymi miłośnicy aktywnego wypoczynku mogą znaleźć schronienie przed słońcem lub deszczem i zregenerować siły. Już w poprzedniej perspektywie pojawiła się też możliwość pozyskania dotacji na rozpoczęcie lub rozwój działalności gospodarczej, także w branży turystycznej. Plan Strategiczny dla WPR 2023-2027 umożliwia zarówno inwestycje we wspomnianą infrastrukturę, rozwój przedsiębiorczości, ale również wychodzi z ofertą do rolników i członków ich rodzin, którzy mogą wnioskować o pomoc na utworzenie gospodarstwa agroturystycznego, zagrody edukacyjnej lub gospodarstwa opiekuńczego.

Zdrowie z natury i komfort na szlaku

Czego szuka na wsi przeciętny urlopowicz lub turysta? Przede wszystkim miejsc, w którym można spokojnie i zdrowo wypocząć, poczuć bliskość natury oraz uwolnić endorfiny uprawiając

sport. Przykładem inwestycji w zdrowie i dobre samopoczucie jest projekt budowy tężni solankowej we wsi Rzetnia w gminie Kępno na terenie powiatu kępińskiego. Miejsce to stworzy na mapie powiatu unikalną strefę naturalnego relaksu i profilaktyki zdrowotnej, idealną do wyciszenia po ciężkim dniu. Dodatkowo będzie stanowić atrakcję turystyczną z uwagi na zlokalizowanie jej na szlaku Pętli Południowej Wielkopolski. Z kolei z myślą o osobach, które lubią odkrywać region z perspektywy pieszych czy rowerowych wycieczek powstał projekt Powiatu Ostrzeszowskiego pn. „Odkryj powiat ostrzeszowski – nowe wiaty przystankowe z informacją turystyczną”. Planowana inwestycja obejmie swoim zasięgiem 7 miejscowości: Ostrzeszów, Doruchów, Mąkoszyce, Kotłów, Dębicze, Kuźnica Grabowska, Czajków oraz Myje.

Wielkopolska na fali

Wielkopolskie akweny i rzeki są doskonałą areną dla dynamicznie rozwijających się sportów wodnych oraz rekreacji nadrzecznej. Przygotowany przez Trzcieński Klub Sportów Wodnych projekt pn. „Wake Park Trzcianka – aktywność dla wszystkich” zakłada utworzenie na terenie powiatu czarnkowsko-trzcieńskiego nowoczesnej, ogólnodostępnej strefy wodnych aktywności, z których bezpiecznie skorzysta każdy miłośnik sportu. W ramach operacji nastąpi rozbudowa istniejącej infrastruktury Wake Parku (wakeboarding to rodzaj sportu wodnego, w którym płynie po powierzchni wody, utrzymując się na niej za pomocą specjalnej deski). Powstanie nowy budynek magazynowy do przechowywania sprzętu turystyczno-wodnego oraz wiaty rekreacyjna, jako miejsca wypoczynku i rekreacji na świeżym powietrzu. Zostaną wykonane również pieszce ciągi komunikacyjne łączące wyciąg z plażą. Równie ciekawie zapowiada się projekt Łukasza Pola-

sika pn. „Ośrodek Wioska Surfera”, w ramach którego zaplanowano unowocześnienie istniejącej infrastruktury ośrodka oraz rozwój oferty skierowanej do dzieci, młodzieży i dorosłych. Umożliwi on organizację obozów, kolonii oraz szkoleń. Ośrodek Wioska Surfera to centrum sportów wodnych położone w Kamienicy w gminie Wągrowiec, połączone z nowoczesną bazą noclegową, bazą rekreacyjną oraz sportową. Dla tych, którzy preferują spokojniejszy odpoczynek nad wodą, Gmina Ujście (powiat pilski) zrealizuje kompleksową przebudowę promenady wzdłuż rzeki Noteć w Ujściu. Miejsce to zmieni się w nowoczesny, estetyczny trakt spacerowy, idealny na rodzinne wycieczki czy jako trasa wycieczek rowerowych. Mieszkańcy będą również mogli korzystać z wiaty i wyznaczonego miejsca na ognisko.

Edukacja z pasją i innowacyjna agroturystyka

Nowo podpisane umowy otwierają również drzwi przed projektami edukacyjnymi, które pokażą wiejskie życie w nowoczesny sposób. Na terenie działania LGD Trakt Piastów powstaną dwa ciekawe miejsca. Pierwsze z nich to Zagroda Edukacyjna „Inny Świat”, którą uruchomi Zbigniew Łucki. Będzie to przestrzeń w miejscowości Kicin na terenie powiatu poznańskiego, integrująca edukację ekologiczną, rolniczą i terapeutyczną.

W ramach projektu planuje się takie dostosowanie i wyposażenie zagrody, aby możliwe było prowadzenie edukacji poprzez doświadczenie tj. m.in. budowę ramek pszczelich, sadzenie roślin, karmienie zwierząt, czy naukę ręcznego dojenia krowy. Kolejnym projektem tworzonym z pasji będzie „Przyborowo 10” w gminie Łubowo w powiecie gnieźnieńskim autorstwa Karoliny Strugały-Jankowskiej, który zakłada rozwój dotychczasowej działalności gospodarstwa agroturystycznego poprzez modernizację pomieszczeń dla gości. Inwestycja ma poprawić standard świadczonych usług oraz pozwoli na rozszerzenie oferty m.in. o organizację warsztatów związanych z historią i kulturą lokalną.

Nowe oblicze zyska również gospodarstwo prowadzone przez Zuzannę Nawrocką na terenie powiatu nowotomyskiego w miejscowości Konin. Projekt polegać będzie na utworzeniu zagrody edukacyjnej w gospodarstwie utrzymującym alpaki, hodowane w celu odsprzedaży i pozyskiwania wełny. Dzięki inwestycji, odwiedzający będą mogli nie tylko spędzić czas z tymi niezwykłymi zwierzętami, ale też poznać tajniki obróbki i wykorzystania naturalnej wełny.

Większość z opisanych projektów będzie zawierać elementy innowacyjne związane z odnawialnymi źródłami energii, takie jak ławki solarne z ładowaniem urządzeń mobilnych, czy kolektory słoneczne.

Tężnie solankowe w Ślesinie powstały dzięki Funduszom Europejskim w ramach PROW 2014-2020.

Betkowe kwaśne jaja

Prezentujemy przepis na trochę zapomnianą, staropolską potrawę regionalną znaną w Wielkopolsce od około 130 lat jako „kwaśne jaja”. Zupa w autorskiej propozycji Koła Gospodyń Wiejskich w Zębowie „Równi sobie” (gm. Lwówek, pow. nowotomyski) jest wzbogacona o dodatek grzybów, których nie brakuje co roku w nowotomyskich lasach. Potrawa została zgłoszona do etapu regionalnego konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”, rozstrzygniętego 21 czerwca 2026 r. podczas imprezy plenerowej w Dąbiu w powiecie kołskim. Danie zdobyło drugie miejsce w kategorii „Najlepsza potrawa regionalna” i uzyskało nominację do Perły – nagrody przyznawanej podczas finału krajowego konkursu odbywającego się w ramach poznańskich targów Smaki Regionów.

SKŁADNIKI:

- 100 g suszonych betków (gwarowe określenie grzybów),
- 400 g świeżych betków (borowiki, podrzybki, maślaki)
- 2 l wywaru warzywnego,
- 2 cebule opalone nad ogniem,
- 8-10 jaj,
- 100 ml śmietany 30-36%,
- 2 łyżki mąki pszennej,
- 2 łyżki masła,
- 2-3 łyżki octu,
- przyprawy: ziele angielskie, liść laurowy, sól, pieprz, koperek, majeranek

WYKONANIE:

Suszone grzyby należy namoczyć i w tej samej wodzie ugotować. Świeże grzyby oczyszczamy, kroimy w słupki i dusimy na rozgrzanym maśle. Do dużego garnka wlewamy wywar, dodajemy przesmażone świeże grzyby, ugotowane suszone grzyby razem z wodą, w której się gotowały, pokrojoną w piórka cebulę oraz przyprawy. Następnie robimy zaklepkę ze śmietany i mąki, zaciągając nią zupę. Cały czas mieszając,

gotujemy tak długo aż lekko zgęstnieje, wówczas zakwaszamy octem. Na koniec do lekko bulgocącej zupy wbijamy delikatnie jajka nie mieszając, aby zachowały kształt jaja w koszulce. Po ścięciu się białek odstawiamy z ognia. Wlewamy porcję zupy na talerz, nie zapominając o nałożeniu jajka. Całość, w zależności od upodobań, posypujemy koperkiem lub majerankiem.

KĄCIK FOTOGRAFICZNY

Zdjęcie „Garncarz” autorstwa Roberta Cierniaka zdobyło I miejsce w szóstej edycji konkursu „PROW w obiektywie” w kategorii „Ginące zawody”.

W tym samym roku w kategorii „Wielkopolska wieś z lotu ptaka” III miejsce przypadło w udziale Kamilowi Mikołajczakowi za zdjęcie „Wiara z naturą” wykonane w miejscowości Brzostków w gm. Żerków.

Jednostka Wsparcia Sieci KSOW+ w województwie wielkopolskim
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, e-mail: ksow@umwww.pl
<https://dprow.umwww.pl>

PUBLIKACJA BEZPŁATNA